

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	El Pont de Vilomara
Emplaçament	A prop del polígon industrial El Pont, al costat meridional de la BV-1224
Alçada:	202

Coordenades:

Latitud:	41.7046
Longitud:	1.88262
UTM Est (X):	407034
UTM Nord (Y):	4617582

Classificació

Número de fitxa	08182 - 150
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani Popular
Segle	XIX-XX
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	S'eixampla cap enfora degut a la pressió de la mateixa estructura.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08181A0020000100000OH
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa:	dg., 03/07/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada a sota d'una alzina, a mà dreta de la carretera que va des del Pont de Vilomara a Rocafort, en unes feixes ermes. És de planta quadrada i mesura 2,60 metres de costat (mides preses a l'exterior). Està parcialment excavada en el marge per la part posterior. La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb clau de volta visible. El cobriment exterior és de terra lligada amb pedruscall. Ha perdut una gran part del voladís. El gruix dels murs és de 45 cm. Els brancals o muntants de l'entrada presenten una forma arquejada, amb una doble llinda plana. Per damunt hi ha una lleixa amb obertura exterior. La porta d'entrada està lleugerament desplaçada al costat dret de la façana; mesura 1,35 metres d'alçada per 0,70 metres d'amplada. Disposa d'una obertura a mena d'espitllera, situada a la façana oest, que permet la ventilació i l'entrada de la llum. La barraca està orientada al sud.

A la feixa superior, just per darrera de la barraca hi ha un dipòsit de planta rectangular que mesura 2,60 metres de llargada per 1,80 d'amplada i un metre de fondària. Està fet de maó pla i arrebossat amb morter de calç, que ha perdut la coberta de lloses.

Observacions:

Aquesta barraca no està inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

